

Vergaderjaar 2007–2008

21 501-20

Europese Raad

Nr. 397

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTE-
LIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 september 2008

Op 1 juli jongstleden heeft Slovenië het voorzitterschap van de Europese Unie overgedragen aan Frankrijk. Tijdens haar voorzitterschap heeft Slovenië met succes een aantal milieudossiers in tweede lezing weten af te ronden. Zoals wellicht bekend komen deze zogenoemde «tweede lezing akkoorden» niet meer terug op de agenda van de Milieuraad. Derhalve bent u niet via de geannoteerde agenda van deze akkoorden op de hoogte gebracht. Met deze brief wil ik u graag mede namens de Staatssecretaris van Europese Zaken op de hoogte brengen van de bereikte akkoorden met betrekking tot de kaderrichtlijn afval, emissiehandel luchtvaart, milieu-kwaliteitsnormen voor oppervlakte water, kwik en pesticiden.

**Kwik: verordening inzake het verbod op de uitvoer voor en de
veilige opslag van metallisch kwik**

Dit voorstel dateert uit oktober 2006. De eerste lezing werd afgerond door het bereiken van een Politiek Akkoord in juni 2007. Kwik en kwikverbindingen zijn zeer giftig voor de mens, voor ecosystemen en voor dieren en planten. Kwik is persistent en kan in het milieu worden omgezet in metallisch kwik of methylkwik, de meest giftige vorm. De doelstellingen van de Gemeenschap zijn: verlaging van de emissie van kwik, beperking van de hoeveelheid kwik die in gebruik wordt genomen, oplossingen voor wat er op lange termijn gebeurt met overschotten van kwik en reservoirs en bescherming tegen de blootstelling aan kwik, verbetering van het inzicht in het kwikprobleem en de oplossingen daarvoor en ondersteuning en bevordering van internationale maatregelen voor kwik.

De voornoemde verordening was een van de wetgevende acties in EU verband om invulling te geven aan de EU kwikstrategie. Het voorstel richt zich op het verbieden van het exporteren van metallisch kwik vanuit de Gemeenschap en het waarborgen dat dit kwik niet opnieuw op de markt wordt gebracht en veilig wordt opgeslagen. In landen buiten Europa wordt kwik op grote schaal gebruikt voor de winning van goud zonder kennis van de zeer giftigheid van kwik en (adequate) bescherming van de

goudwinners. Het exportverbod vanuit Europa zal de beschikbaarheid van kwik verminderen en leiden tot minder toepassing van kwik. Het uiteindelijke doel is om de toevoeging van nieuwe hoeveelheden kwik aan het «mondiale depot» (de algemene mondiale achtergrondwaarde) van reeds uitgestoten kwik te beperken.

Nederland is één van de landen die zich heeft ingezet om een dergelijk voorstel op de agenda te krijgen.

De verordening stelt een uitvoerverbod in voor metallisch kwik, kwikerts, kwikchloride en kwikoxide en voor mengsels van metallisch kwik met een kwikconcentratie van minimaal 95 procent vanaf 15 maart 2011. Het is vanaf deze datum tevens verboden om metallisch kwik te mengen met als doel uitvoer van het metallisch kwik.

Naast het uitvoerverbod is een belangrijk onderdeel van de verordening de plicht voor de chlooralkali-industrie, de aardgaswinning, de non-ferro-industrie en de kwikwinning om het kwik dat in deze processen wordt gebruikt of vrijkomt, als afval te behandelen en als zodanig te verwijderen. De verordening geeft tevens aan hoe dat het metallisch kwik dient te worden verwijderd en aan welke waarborgen dient te worden voldaan. De verordening voorziet verder in een revisieclausule, informatieverplichtingen en procedurele waarborgen.

Nederland heeft gezorgd dat er pas sprake van definitieve verwijdering van kwik kan zijn, nadat randvoorwaarden in Europa zijn vastgesteld, zodat er goede toetsingscriteria zijn voor definitieve opslag. Ook heeft Nederland met anderen gezorgd voor een uitbreiding van het aantal stoffen die onder het uitvoerverbod vallen, zodat de omzeiling van het uitvoerverbod wordt tegengegaan.

Kaderrichtlijn afval

In juni is een akkoord bereikt in tweede lezing over de kaderrichtlijn afval. Het voorstel dateert uit 2006 en in juni 2007 is hierover een Politiek Akkoord bereikt in de Raad. Daarmee was de eerste lezing afgerond. De kaderrichtlijn afval wordt gekenmerkt door een hernieuwde nadruk op afvalpreventie en het bevorderen van een gelijkwaardig Europees speelveld voor afvalbeheer. Het voorstel steunt de ambities van het Nederlandse beleid zoals vorm gegeven in het Landelijk afvalbeheersplan 2002–2012 en het Programma Toekomstig Afvalbeleid.

Een aantal voor Nederland prioritaire zaken zijn in de Kaderrichtlijn gerealiseerd. Ten eerste is de levenscyclusbenadering opgenomen zonder aantasting van de afvalhiërarchie. Nederland ondersteunt dit omdat het van mening is dat het in het licht van de levenscyclusbenadering mogelijk moet zijn om in specifieke gevallen af te wijken van de afvalhiërarchie. Ten tweede is er in de Kaderrichtlijn aandacht voor de mogelijkheden van de inzet van economische instrumenten. Nederland is van mening dat economische instrumenten effectief kunnen zijn om preventie en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen en afval te bereiken.

De Kaderrichtlijn is tevens gericht op vereenvoudiging en modernisering van de Europese afvalregelgeving met het oog op uitvoerbaarheid. Nederland juicht dit toe; dit is in lijn met «Better Regulation» en het sluit aan bij het Project Herijking Regelgeving in Nederland.

Ik ben zeer tevreden met het bereikte onderhandelingsresultaat. Het merendeel van de wensen waarmee Nederland de onderhandeling in 2006 is ingegaan is ook daadwerkelijk gerealiseerd. In het uiteindelijke resultaat van de onderhandelingen is het punt behouden om hoogefficiënte energierugwinning uit de verbranding van afval aan te merken als nuttige toepassing. Er zijn kwantitatieve recyclingdoelstelling voor glas, papier metaal en plastic uit huishoudelijk afval en voor bouw en sloop-

afval vastgesteld. Voorlopig zijn er kwalitatieve doelstellingen voor afvalpreventie, die na verdere studie in 2014 wellicht kunnen worden vervangen door zinvolle kwantitatieve preventiedoelstellingen.

Emissiehandel luchtvaart

Eveneens in juni is er een akkoord bereikt over het opnemen van de luchtvaart in het emissiehandelsysteem. Dit zal vanaf 1 januari 2012 het geval zijn. Voor alle vluchten van en naar luchthavens in de EU zullen dan voor de CO₂-uitstoot van luchtvaartuigen luchtvaartemissierechten nodig zijn. Het behoeft geen toelichting dat dit resultaat een belangrijke opmaat is tot het voorziene akkoord over het klimaat- en energiepakket eind dit jaar. Dit pakket dient ter invulling en uitvoering van de door de EU en het kabinet vastgestelde klimaatdoelstellingen voor de post-Kyoto periode 2013–2020. Onderdeel daarvan is ook een herziening van het bestaande systeem van emissiehandel. Twee wezenlijke elementen van emissiehandel luchtvaart komen ook bij de herziening van gehele emissiehandel aan de orde – het emissieplafond en het veilingpercentage.

De totale hoeveelheid CO₂-uitstoot van luchtvaartuigen (emissieplafond) is vastgesteld op het gemiddelde van de jaren 2004–2006, maar bij de start in 2012 wordt een reductie van 3% toegepast. De beslissing over de reductie van het emissieplafond daarna wordt genomen binnen het kader van de herziening van de emissiehandel, met als terugvaloptie voor het jaar 2013 een reductie van 5%.

In 2012 wordt 85% van de rechten gratis verdeeld op basis van een benchmark. Vijftien procent van de rechten wordt geveild. De beslissing over het veilingpercentage in de periode 2013–2020 wordt genomen binnen het kader van de herziening van emissiehandel, waarbij in ieder geval voor 2013 15% wordt geveild.

Uitgangspunt is daar dat de luchtvaartsector net als de overige sectoren uit het bedrijfsleven een bijdrage levert aan het halen van de klimaatdoelstellingen. De besteding van de opbrengst van de veilingen blijft een nationale aangelegenheid. Er is geen oormerkbepaling in de tekst opgenomen.

Prioritaire stoffen in oppervlaktewater

Ook het akkoord over de richtlijn prioritaire stoffen in oppervlaktewater werd in juni gesloten. Over dit Commissievoorstel, dat dateert uit juli 2006, bereikte de Raad in juni 2007 reeds een Politiek Akkoord. Daarmee was de eerste lezing afgerond. Voor Nederland is het belangrijkste punt (eenduidige en consistente aansluiting bij de Kaderrichtlijn Water) gehandhaafd. In een eerder stadium van de onderhandelingen stelde het Europees Parlement voor om mengzones af te schaffen. Mengzones zijn overgangszones rondom lozingspunten waarin tijdelijk de norm overschreden mag worden zolang dit geen gevolgen heeft voor de naleving van de norm in de rest van het waterlichaam. Uiteindelijk is het Europees Parlement akkoord gegaan met het kunnen toepassen van mengzones door lidstaten. Dit was een belangrijk punt in de onderhandelingen aangezien het niet toestaan van mengzones zeer hoge kosten voor Nederland tot gevolg zou hebben gehad, die niet in verhouding zouden staan tot de milieubaten. Nieuw ten opzichte van het Gemeenschappelijk Standpunt is dat daarvoor wel juridisch bindende technische richtsnoeren worden ontwikkeld door de Commissie. Ook voor het opstellen van inventarissen (overzichten van emissies en lozingen) zullen juridisch bindende richtsnoeren worden ontwikkeld. Het EP stelde tevens voor een groot aantal stoffen toe te voegen aan de lijst prioritaire stoffen. De uitkomst van het akkoord is nu dat de Commissie onderzoekt of een selectie van de

oorspronkelijke lijst van stoffen die was aangedragen door het EP geïdentificeerd kan worden als prioritair (gevaarlijke) stof.

Over de gehele linie dus een uitkomst waar ik erg tevreden mee kan zijn: de aansluiting bij de Kaderrichtlijn Water is gehandhaafd, er is een goede oplossing gevonden voor de stoffen die het EP heeft aangedragen, en mengzones blijven mogelijk.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer